

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

Спеціальність: 024 Хореографія
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет педагогічної освіти
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: _____ Магістр

Львів 2018

Робоча програма з дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва» для студентів
5 курсу спеціальності 024 Хореографія

9, 10 семестри (денна форма навчання),

Розробник: викладач Мартинюк О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хореографії та мистецтвознавства
Протокол від “31” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри хореографії та мистецтвознавства

(підпис)

(Сосіна В.Ю.)

(прізвище та ініціали)

_____, 20__ рік

_____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 мистецтво	Нормативна
	Напрямок підготовки 024 хореографія	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування)	Рік підготовки:
Змістовних модулів – 2		5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр
Загальна кількість годин - 120		9-й, 10-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	6 год.
		Практичні
		64 год.
		Семінарські
		-
		Самостійна робота
		50 год.
		Вид контролю: опитування, тести, практичні нормативи, залік, екзамен

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва». Освоєння майбутніми фахівцями-педагогами різноманітних форм, стилів і технік сучасних напрямків танцювального мистецтва. Розширення лексичного арсеналу, творчого діапазону і фантазії майбутніх педагогів хореографів. Формування базових професійно-педагогічних знань, умінь та навичок, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку викладача-хореографа, викладача-організатора масових форм фізичної культури та спорту та викладача гурткової роботи з сучасного танцю.

1.2.Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва» – озброєння майбутнього фахівця теоретичними та

практичними знаннями розвитку сучасних напрямків танцювального мистецтва, формування професійних навичок та вміння в освоєнні стилістичних особливостей, лексичного матеріалу і виконавської майстерності сучасної хореографії, розвиток творчого мислення і творчого потенціалу майбутніх педагогів хореографів через пізнання кращих зразків, методик та технік провідних сучасних напрямків танцю, освоєння пластичної манери, стилю і техніки різних танцювальних систем, методику їх викладання і створення сучасних хореографічних творів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

основи техніки виконання рухів джаз-танцю, танцю модерн, сучасних молодіжних танцювальних напрямків; сучасні форми, стилі та техніки танцю; застосування законів драматургії у побудові танцювальних номерів у сучасній хореографії; музично-ритмічну основу і структуру музичних творів; систему творчого процесу створення хореографічного твору різної форми і стилю; проблеми, що виникають при освоєнні сучасних хореографічних напрямків та способи їх вирішення, особливості організації навчального процесу з сучасного танцю у дитячих дошкільних закладах й загальноосвітній школі, оцінювати знання та навички учнів, засоби сучасного танцю, основи музичної грамоти, значення та особливості музичного забезпечення занять та проведення різних видів підвідних вправ з музичним супроводом, терміни сучасного танцю, а також техніку виконання та методику навчання основних елементів, особливості використання танцювальних елементів сучасного танцю в інших видах спорту, зміст та організацію сучасного танцю в танцювальному гуртку, забезпечення місць та безпеки проведення занять з сучасного танцю.

вміти:

використовувати знання сучасного лексичного матеріалу для створення власних оригінальних хореографічних творів; аналізувати теоретичні знання та практичні вміння, використовувати в процесі створення сучасних форм танцю; самостійно вирішувати проблеми, пов'язані з вивченням і пізнанням особливостей сучасних напрямків у хореографії; користуватися спеціальною та методичною літературою, кіно та відеоматеріалами для вивчення особливостей сучасних напрямків танцювального мистецтва, проводити розминку перед заняттями з сучасного танцю, володіти спеціальною технічною термінологією сучасного танцю, складати, записувати і проводити навчальні танцювальні композиції сучасних танців, виконати залікові танцювальні композиції.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1 (V курс, 9 семестр).

Сучасний танець як особливий вид пластичної хореографічної мови.

Тема 1. Введення. Цілі і завдання вивчення курсу «Сучасні напрямки танцювального мистецтва». Предмет, цілі та завдання вивчення курсу «Сучасні напрямки танцювального мистецтва». Структура курсу. Коротка характеристика розділів курсу. Особливості вивчення предмета. Вимоги до рівня освоєння курсу. Форми звітності та контролю виконання практичної та самостійної роботи. Методика самостійної роботи студентів за допомогою виразних засобів сучасної хореографії, та здійснення на їх основі власних танцювальних композицій. Короткий анотований список літератури, кіно та відеоматеріалів до вивчення курсу.

Тема 2. Витоки, становлення і розвиток джазового танцю. Витоки джазу в музиці і танцювальному фольклорі. Європейські колонії на території Північної Америки (1607 - 1775 рр.). Традиційне народне мистецтво Африки та його вплив на музично-танцювальну культуру США в XVII - XVIII ст. Мистецтво афро-американців – характерний і органічний елемент культури США. Гібридна природа джазу, вплив на формування його стилістики народної (ірландської, шотландської, англійської) танцювальної культури і бальної європейської XVIII – XIX ст. (менуєт, кадрили, гавот). Типові особливості африканського танцю. Народження сценічної форми джазового танцю. Жозефіна Беккер, Катрін Данхем, Перль Праймус, Дональд Мак-Кейла, Метт Меттокс, Луїджі (Євген Луї), Боб Фосс. Нові форми сценічних вистав: ревію, огляди, мюзикли, шоу. Вплив джаз-танцю на танцювальну культуру початку XX століття. Популярність і широке поширення танців «Чарльстон», «Блек Боттон», «Тустеп», «Біг Аппл», «Шиммі», «Конго» та ін. Світове поширення джазового танцю. Уолтер Нік, Алан Бернارد, Франк Вагнер. Гас Джордано – автор першого підручника з джаз-модерн танцю. Джером Роббінс, Алвін Ейлі, Альберто Алонсо – хореографи, що синтезували в балетах техніку джаз-танцю з етнічним, народним і класичним танцем. Вплив джазу на сучасний академічний балет, танець модерн і клубний танець. Тенденції розвитку джазового танцю. Провідні центри, школи і трупи джазового танцю.

Тема 3. Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку. Зародження в кінці XIX – початку XX століття в США та Німеччині такого напрямку хореографії як танець модерн. Витоки цього напрямку лежать в ідеях теоретика і педагога Ф. Дельсарта, в системі Е. Жака-Далькроза та мистецтві А. Дункан. Танець модерн як прагнення створити нову хореографію, що відповідала б потребам людини XX століття. Основоположні принципи даного напрямку: відмова від канонів, втілення нових тем і сюжетів оригінальними танцювально-пластичними засобами. Відмінність між системами танцю модерн та джаз-танцю. Айседора Дункан – засновниця нового напрямку. Основні напрямки в танці модерн. Стилiстичні особливості американської школи і її майстри: Рут Сен-Деніс, Тед Шоун, Марта Грехем, Доріс Хамфрі, Чарльз Вейдман, Х. Таміріс. Особливості розвитку танцю модерн в Європі: Марі Вигман, Рудольф фон Лабан, Курт Йосс та ін. Взаємовплив танцю модерн, джаз-танцю, фольклорного та класичного танцю. Нове явище в танцювальній практиці і педагогіці – модерн джаз-танець. Сучасні тенденції розвитку модерн-джаз танцю. Авангардистський танець, «contemporary», «new dance» – Мерс Каннінгем. Внесок у розвиток

хореографічного мистецтва таких хореографів, як: Тріша Браун, Марк Морріс, Майкл Кларк, Розмарі Бучер, Піна Бауш та ін.

Тема 4. Сучасний танець в системі пластичних мистецтв. Сучасний танець на естраді, цирку, кіно, шоу-програмах. Витоки танцювальної естради. Специфічні риси естрадного танцю та основні засоби його виразності. Види і жанри хореографічних творів на естраді. Естрадний хореографічний номер як мініатюрний самостійний спектакль. Етапи розвитку сучасної танцювальної естради. Взаємозв'язок і взаємовплив балету та естради. Особливості «російського модерну» в галузі танцю поч. ХХ сторіччя. Відображення даного напрямку в творчості М. Фокіна, Ф. Лопухова, К. Голейзовського. Творчий пошук танцювальних шкіл, студій, майстерень 20–30-х рр. Вплив на розвиток російського академічного балету. Елементи танцювальної естради, спорту, сучасної пластики в балетах «Червоний мак», «Золотий вік», «Футболіст», «Сталевий скок». Естрадний досвід К. Голейзовського, І. Моїсеєва, Л. Якобсона, Г. Майорова, Б. Ейфмана та ін. балетмейстерів. Майстри танцювальної естради: М. Есамбаєв, Л. Сабитова, В. Шубарін, Л. і А. Гайдарові, В. Манохін, Т. Лейбель і В. Нікольський. Сучасні форми, стилі та виразні засоби танцювальної естради.

Змістовний модуль 2 (V курс, 10 семестр). Основні принципи техніки та методика вивчення базових рухів сучасного танцю

Тема 1. Основні принципи техніки джазового танцю. Характерні ознаки джаз-танцю: ритмічність, динаміка, колоритність, свобода і координація віх частин тіла, імпульсна техніка, можливість імпровізації. Поняття «ізоляція» (технічний прийом, за допомогою якого реалізується принцип поліцентрики і поліритмії в джазовому танці). Ізольованими центрами є: голова, шия, плечовий пояс, стегна (pelvis), руки і ноги. Ізоляція частин центрів – «ареали» (гомілка, стопа, передпліччя, кисті, пальці). Ізоляція як здатність рухатися незалежно один від одного відділових ланок тіла. Поняття «поліцентрія» (рух різних частин тіла незалежно один від одного, з різною швидкістю, з різною амплітудою і напрямом). Поняття «релаксація» (регуляція напруги і розслаблення окремих центрів тіла). Поняття «поліритмія» (рух центрів у різних ритмічних малюнках, метрично незалежно один від одного). Роль ритму в джазі. Beat і offbeat. Свінг як моторно-ритмічна основа рухів у танці (розгойдування тіла і його частин у різних положеннях). Поняття «мультиплікація» (розкладання одного простого руху всередині ритмічної одиниці). Різні види джазової ходьби, при якій вага тіла переноситься: поступово, з акцентом, на неударні долі такту. Брейк-данс як приклад мультиплікації в сучасному танці. Поняття «координація». Способи координації рухів декількох центрів тіла і арéalів. Принципи координації: одномоментний імпульс, імпульс і управління, опозиція і паралелізм.

Тема 2. Основні принципи техніки танцю модерн. Розвиток системи різних шкіл танцю модерн, її зв'язок з іменами великих педагогів, хореографів і виконавців цього танцювального спрямування. Філософські концепції руху танцю модерн. Хребет – основа руху. Поняття «contraction» – стиснення і «release» – розширення – як основи руху техніки М.

Грежем. Рух за рахунок падіння і піднесення тяжкості корпусу, його побудова по синусоїді: рух – затримка в кульмінаційній точці (suspend) і зворотний шлях, повернення (recovery) – техніка Д. Хамфрі і Х. Лимона. Базисні поняття «contraction і release» закладені в техніці танцю модерн, що визначають положення тіла в просторі. Візуальне «зменшення» об'єму тіла щодо його нормального стану і «розширення» тіла, його частин. Взаємозв'язок руху і дихання. Особливість більш повного використання простору в танці модерн за рахунок пересування виконавця по горизонталі і вертикалі. Поняття «рівні» (Levels). Види levels.

Тема 3. Позичії, положення рук, ніг та корпусу у модерн-джаз танці. Відмінності модерн-джаз танцю від класичного танцю. Особливості пластики, стилю і манери виконання модерн-джаз танцю. Вплив на формування системи модерн-джаз танцю різних видів мистецтв і спорту, пов'язаних з рухом (акробатика, гімнастика, пантоміма), народного (етнічного) і побутового танців. Особливості термінології сучасного танцю.

Тема 4. Вправи біля станка. Завдання і цілі вправ біля опори. Методика побудови вправ біля станка. Базові рухи, складові комбінації вправ біля станка. Послідовність рухів і логіка побудови комбінацій.

Тема 5. Сучасний танець у системі професійної підготовки хореографа. Сучасний танець як фактор професійної підготовки хореографа. Педагогічні прийоми і методи, створені провідними майстрами джазового танцю і танцю-модерн. Методика вивчення основ джаз-модерн танцю і освоєння його стилістики, манери та техніки. Цілі і завдання уроку. Специфіка планування уроку. Необхідні принципи: систематичність, послідовність, наочність, активність, зв'язок теорії і практики. Розділи уроку: warm-up (розігрів тіла), ізоляція, робота тіла цілком, партер, крос (пересування в просторі), комбінації або імпровізація. Приклади танцювальних комбінацій. Функціональні завдання кожного з розділів і основні групи рухів, включених у них. Тривалість розділів. Музичний супровід занять. Складання та проведення студентами уроку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		практичні	семінар	Самост. робота	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1.					
Сучасний танець як особливий вид пластичної хореографічної мови					
Тема 1. Введення. Цілі і завдання вивчення курсу	2	2			

«Сучасні напрямки танцювального мистецтва».					
Тема 2. Витоки, становлення і розвиток джазового танцю.	10		6		4
Тема 3. Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку.	20	2	6		12
Тема 4. Сучасний танець в системі пластичних мистецтв.	6		2		4
Модуль 2					
Змістовний модуль 2.					
Основні принципи техніки та методика вивчення базових рухів сучасного танцю					
Тема 1. Основні принципи вивчення техніки руху і виконання в джаз-танці.	16		16		
Тема 2. Основні принципи вивчення техніки руху танцю модерн.	22	2	16		4
Тема 3. Позиції та положення рук, ніг і корпусу в модерн-джаз танці. Відмінності модерн-джаз танцю від класичного танцю.	10		4		6
Тема 4. Вправи біля станка.	20		10		10
Тема 5. Сучасний танець в системі професійної підготовки хореографа	14		4		10
Усього годин	120	6	64	-	50

4. Теми практичних занять

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
1.	Специфічні риси естрадного танцю та основні засоби його виразності.	2
2.	Особливості виконання техніки джаз-танцю.	2
3.	Поняття «ізоляція» і методика вивчення ізольованого руху.	2
4.	Джазові кроки, особливості джаз-ходів, види джаз-обертань.	6
5.	Різновиди джаз-стрибків і падінь.	6
6.	Поняття «поліритмія» і «поліцентріка».	2
7.	Хребет – основа руху. Поняття «contraction» і «release» як основи руху техніки М. Грехем.	6
8.	Техніки Д. Хамфрі і Х.Лімона.	6
9.	Взаємозв'язок руху і дихання.	4
10.	Поняття «рівні». Види levels.	2
11.	Послідовність рухів і логіка побудови комбінацій.	2
12.	Особливості пластики і манера виконання модерн-джаз танцю.	4
13.	Методика побудови вправ біля станка. Базові рухи, складові комбінацій вправ біля станка. Послідовність побудови комбінацій.	6
14.	Педагогічні прийоми і методи, створені провідними майстрами джаз-танцю і танцю-модерн. Специфіка планування уроку. Розділи уроку.	6
15.	Стильове різноманіття джазового танцю: Blues, Lyrical, Broadway, Hot, Cool, Afro-jazz, Latin, Modern-jazz. Характерні особливості цих стилів. Мультиплікація та її особливості у джазовому танці.	6
16.	Формування стилів і технік танцю модерн.	4
	Класифікація сучасних клубних танців. Стиль манера і техніка молодіжних танцювальних	4

17.	напрянків. Фанкі стайлс, хіп-хоп, брейк-данс, хаус, крапм, кріп валк, тектонік.	
Разом		70

5. Самостійна робота

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
1.	Витоки, становлення і розвиток джазового танцю.	4
2.	Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку.	2
3.	Сучасний танець в системі пластичних мистецтв.	2
4.	Позиції та положення рук, ніг і корпусу в модерн-джаз танці. Відмінності модерн-джаз танцю від класичного танцю.	2
5.	Вправи біля станка.	4
6.	Сучасний танець в системі професійної підготовки хореографа	2
7.	Мультиплікація, джаз-кроки, джаз-ходи, джаз-стрибки і обертання.	4
8.	Формування стилів і технік танцю модерн	2
9.	Стилі сучасних клубних танців. Клубні танці другої пол. ХХ ст.	2
10.	Імпровізаційна техніка сучасних танцювальних напрямків.	4
11.	Композиційна побудова вистави з використанням сучасної пластики.	4
12.	Принципи роботи з музичним матеріалом.	2
13.	Твір сольних, парно – масових композицій.	12
14.	Методика постановочної і репетиційної роботи з виконавцями.	4
	Разом	50

7. Індивідуальні завдання

Реферати, самостійні роботи для відробок пропущених занять.

8. Методи навчання

Словесний, практичний, наочний.

9. Методи контролю

Опитування на семінарах, тестування, здача практичних нормативів, залік, екзамен.

Контрольні питання:

1. Витоки і становлення джаз-танцю. Катрін Данхам (Katherine Dunham) та її вклад у становленні і розвитку джазового танцю.
2. Основні ознаки та особливості техніки виконання джаз-танцю.
3. Виникнення та особливості естетики танцю модерн.
4. Творчість А. Дункан та її вплив на розвиток сучасного хореографічного мистецтва.
5. Формування американської школи танцю модерн.
6. Провідні теоретики і майстри розвитку європейської гілки модерн-танцю.
7. Особливості «російського модерну» в галузі танцю початку ХХ століття.
8. Особливості пластики, стилю і манера виконання джазового танцю.
9. Модерн-джаз танець як нове явище в танцювальній практиці та педагогіці.
10. Основні принципи техніки руху модерн-танцю.
11. Поняття «ізоляція» і методика вивчення ізольованого руху.
12. Способи координації руху різних центрів в сучасних танцях.
13. Характерні особливості термінології модерн-джаз танцю.
14. Педагогічні принципи та методика вивчення основ модерн джаз-танцю.
15. Функціональні завдання основних розділів уроку.
16. Значення музики і роль ритму в сучасних танцювальних напрямках.
17. Поняття «поліритмія» і «поліцентрика».
18. Танцювальна імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей і творчої фантазії.
20. Особливості мультиплікованого руху.
21. Джазові кроки, особливості джаз-ходів, види джаз-обертань.
22. Різновиди джаз-стрибків і падінь.
24. Методика постановочної і репетиційної роботи з виконавцями.
25. Тенденції розвитку сучасних напрямків у хореографії.
26. Назвати найбільш відомі техніки джазового танцю другої половини ХХст.
27. Дати визначення поняттям «Рівні» і «Крос» у джаз-модерн танці.
28. Танцювальна техніка Луїджі.
29. Танцювальна техніка Джерома Роббінса.
30. Охарактеризуйте танцювальну техніку Боба Фосса.
31. Перелічіть техніки танцю модерн.
32. Марта Грем та її вклад у розвиток хореографічного мистецтва.
33. Творчість Доріс Хамфрі (Humphrey Doris) та її вклад у розвиток танцю модерн.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5
50				50				
Сума 100								

T1, T2, T3, T4, T5 – теми змістовних модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту(роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Відеофільми.

Рекомендована література

Базова:

1. Аркін Н. Мовою танцю. - М., 1975.
2. Балет: Енциклопедія. - М., 1981.
3. Бахрушин Ю. А. Історія російського балету: Учеб. посібник. - М., 1977.
4. Блок Л. Класичний танець. Історія і сучасність. - М., 1987.
5. Галдіна Л. О. Африканська музика. Музична енциклопедія. - М., 1973.

6. Гердт О. Нестійка рівновага. // Балет. - 1999. - № 1. - С. 17.
7. Касьян Голейзовський: Життя і творчість. - М., 1984.
8. Добровольська Г. Н. Танець. Пантоміма. Балет. - Л., 1975.
9. Добротвірська К. А. Айседора Дункан і театральна культура епохи модерну. - Л.: ЛГІТМ і К, 1992.
10. Дон Мак Дона (США). Вісімдесяті роки в американському балеті. // Балет - 1991. - № 6. - С. 44.
11. Дон Мак Дону. Художник, чуйно слухав час. // Балет. - 1999. - № 1. - С. 46.
12. Дункан А. Моя сповідь. - М., 1990.
13. Дункан А. Танець майбутнього. // Моє життя. - Київ, 1994.
14. Катанова С. Музика радянського балету: Нариси історії та теорії. - Л., 1990.
15. Красовська В. Радянський балетний театр 1917 - 1967 р.р. - Л. - М., 1976.
16. Мессерер А. М. Танець. Думка. Час. - М., 1990.
17. Музика та хореографія сучасного балету: Збірник. Випуск 2. - Л., 1977. Випуск 3. - Л., 1979. Випуск 4. - М., 1982. Випуск 5. - Л., 1987.
18. Нікітін В. Ю. Модерн джаз-танець. - М.: ГІТІС, 2000.
19. Пасютінская В. Чарівний світ танцю. - М., 1985.
20. Сидоров В. Сучасний танець. - М.: Первін, 1922.
21. Сміт Л. Танці. Початковий курс. - М., АСТ, 2001.
22. Федорова Л. Африканський танець. Звичаї, ритуали, традиції. - М., 1987.
23. Феліксдал Б. Сучасний джаз-танець у Європі. / Балет - 1995. - № 1-2. - С. 62.
24. Фокін М. Проти течії. - Л. - М., 1962.
25. Шереметьевская М. Танець на естраді. - М., 1985
26. Шумилова Е. Правда балету. - М., 1976.
27. Ельш Н. Образи танцю. - М., 1970.

Допоміжна:

1. Dance magazine (Нью-Йорк). Спеціальний випуск пам'яті Марти Грехем. // Балет. - 1992. - № 3. - С. 46.
2. Бежар М. Миттєвості з життя іншої. Мемуари. - М., 1989.
3. Ванслов В. Театр Джона Ноймайера. // Радянський балет. - 1989. - № 4. - С. 56.
4. Дініц Є. В. Джазові танці. Танцюють всі! - М.: АСТ, 2002.
5. Домріна Н. Марі Вигман. Стаття. // Радянський балет - 1989. - №4. - С. 46.
6. Загірці М. Танці. - М.: Іжиця, 2003.
7. Іваннікова О.В. Латиноамериканські танці. - М.: АСТ, 2003.
8. Кузнєцова Т. В авторському театрі Івана Марка. // Радянський балет. - 1987. - №6. - С. 30.
9. Лифар С. жнивну роки з Дягілевим. - Київ, 1994.
10. Львів-Анохін Б. Нове в радянському балеті. - М., 1966.
11. Оберцаухер-Шюллер Г. Пластика тіла і духовне життя людини // Балет. - 1994. - № 5. - С. 36.
12. Ончурова Н. Згадуючи Айседору. // Балет. - 1993. - № 1-2. - С. 44.
13. Рослаева Н. Англійська балет. - М., 1959.

14. Скотт Ю. Американський театр Алвіна Ейлі. // Радянський балет. - 1991. - № 3. - С. 38.
15. Радянський джаз. Проблеми, події, майстра: 3б. ст. - М., 1987.
16. Суріц Е. Пластичний і ритмопластические танець: його життя і доля в Росії. // Со-радянський балет. - 1988. - №6. - С. 47.
17. Тарасова Н. Марта Грехем. // Радянський балет. - 1990. - № 1. - С. 59.
18. Тейлор Л. Лондонський «данс тіетр». // Радянський балет. - 1986. - № 4. - С. 54.
19. Чеботаревская К. Методика Алексеевої: спорт чи мистецтво. // Радянський балет. - 1988. - № 6.
20. Шамина М. У пошуках власного «я». // Радянський балет. - 1990 - № 3. - С. 39.

Перелік навчальних, контролюючих комп'ютерних програм, діафільмів, кіно- та відеофільмів, мультимедіа :

1. «FIVE DANCES BY MARTHA GRAHAM». Video classics., 1995 Philips Produces.
2. «JAZZ DANCE» уроки Б. Феліксадала. Відео ГІТІС, 1995.
3. «NOTRE-DAME DE PARIS». РАО НААП 1-е музичне із-во., 2002.
4. «TROPICANA REVUE A LA HAVANE». M. Bolk - Allemagne., 1995.
5. Jiri Kylian. «BLACK E WHITE». ART HAUS MUSIC., 1998.
6. Mark Morris Dance Group «DIDO E AENEAS». Rhombus., 2003.
7. The Royal Ballet with MARGOT FONTEYN - RUDOLF NUREYEV ROMEO E JULIET. Packaging Design 1993, Video Collection International.
8. Балет Алли Духової «ТОДЕС» - 15 років. РАО НААП 1-е музичне із-во., 2002.
9. Серія DANCE VIDEO - відеозйомки Чемпіонатів Росії, Європи і Світу з всеманцевальним напрямками. Видавничий дім Фонду «Здоров'я Культура Спорт»
10. Серія DANCE VIDEO - навчальні відеокасети з усіх напрямків сучасного танцю. Видавничий дім Фонду «Здоров'я Культура Спорт»
11. Інтернет сайт www.modern-dance.ru
12. Моріс Бежар в Петербурзі Гран Па в білу ніч. Летнелефільм, 1987. ЛОТ, 1999.
13. BURN THE FLOOR. UNIVERSAL PICTURES VIDEO, 1999.

Форма підсумкового контролю успішності навчання:

модуль у 9 семестрі.
залік у 10 семестрі

Засоби діагностики успішності навчання:

- задача практичних нормативів;
- задача теоретичного матеріалу;
- виконання самостійних робіт;
- задача семестрових заліків;
- задача іспиту.